

Vastuullista betonia

1 Kirsi Martinkauppi

Alkukevät on ollut lämmin. Valkovuokot kukkivat ennätysaikaisin. Paavin huhtikuisissa hautajaisissa hikoiltiin helteessä Pietarinkirkon aukiolla. Ilmastonmuutos on käsin kosketeltavissa.

Rakentamiseen käytetään puolet kaikesta maailman materiaalista. Leijonan osa Euroopan rakentamisesta tehdään betonilla. Sen voittokulku on ollut kiistatonta. Jo muinaiset roomalaiset käyttivät sitä ja Cloaca Maxima toimii edelleen osana Rooman viemärijärjestelmää. Roomalaiset jättivät jälkensä rakentamisen historiaan. Niin teemme mekin.

Euroopan unioni pyrkii taklaamaan ilmastonmuutoshaastetta lainsäädännöllä. Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) viimeisin muutos edellyttää GWP:n (global warming potential) laskentaa ja rakennusten energiatehokkuuden parantamista entisestään. Kaikkien rakennusten pitäisi olla päästöttömiä vuonna 2030. EPBD:n implementointi eli käyttöön saattaminen on parhaillaan menossa. Ensimmäisenä lausunnolle ehti rakentamislain muutos, jossa määritellään mm. päästötön rakennus ja täsmennetään asetuksenantovaatimuksia. Suomessa lainsäädäntöpaketti käsittää noin 15 säädösmuutosta ja yhden kokonaan uuden lain. Ensimmäisiä asetuksia odoteltiin lausunnolle vapun tienoilla.

Rakennustuotteiden valmistajien on sovellettava uutta EU:n rakennustuoteasetusta (CPR) tammikuussa 2026. Valmistajien on ryhdyttävä laskemaan tuotteiden hiilijalanjälki sitä mukaa, kun standardeja saadaan muutettua. Standardeja muutetaan CPR Acquis-työssä, jossa jäsenvaltioiden asiantuntijat pääsevät vaikuttamaan vaatimusten sisältöön. CPR asettaa vaatimuksia myös julkisia hankintoja tekeville tahoille: rakennustuotteista pitäisi valita vihreä versio, jos sellainen on saatavilla. Uusi CPR mahdollistaa aiempaa paremmin rakennustuotteiden uudelleen käytön, kun harmonisoituihin tuotestandardeihin voidaan sisällyttää tavat ilmoittaa myös uudelleen käytettävien rakennustuotteiden ominaisuudet.

Myös Suomessa hallitus torjuu ilmastonmuutosta lainsäädännöllä. Uusi rakentamislaki tuli voimaan tammikuun alussa. Hiilijalanjäljen laskeminen alkaa tammikuussa 2026 haettaviin rakentamislupiin. Ympäristöministeriön asetus ilmastaselvityksestä ja rakennustuoteluettelosta on annettu. Raja-arvoasetus oli lausunnolla lausuntopalvelussa 5.5.2025 saakka.

Rakennusala on myös ryhtynyt toimiin. Betoni-lehden edellisessä numerossa 1/2025 kerrottiin BY-vähähiilisyyssuokituksesta ja -laskurista. On tärkeää, että tarjolla on näppärä laskuri betonin hiilidioksidipäästöjen laskentaan.

Alati kiristyvässä säädösviidakossa betonin hiilijalanjäljen määrällä on ratkaiseva merkitys, sillä betonia käytetään rakentamisessa niin paljon. Tarve uusille innovaatiolle ja vähähiiliselle betonille on olemassa. Rakentamisessa vallitseva suhdannetilanne mahdollistaa pohdintaa. Miten haluamme rakentaa tulevaa? Kaikki laskusuhdanteet ja kaikki sodat päättyvät joskus. Sotia seuraa jälleenrakennus ja laskusuhdannetta nousukausi. Eipä aikaakaan, kun taas rakennetaan. Suuri kysymys on, kuinka se tehdään vastuullisesti, tulevat sukupolvet ja ilmastonmuutoksen torjunta huomioon ottaen. Kuinka suuren kilpailuedun tuolloin saavat markkinoilla ne valmistajat, jotka tuottavat betoninsa vastuullisesti? Kestääkö vihreä betoni sukupolvelta toiselle ja jääkö se muistomerkiksi ajasta, jolloin ilmastonmuutos saatiin hallintaan?

Kirsi Martinkauppi

vastuullisuusjohtaja, Rakennustuteteollisuus RTT

Responsible concrete

About half of all the material is used for building in the world. In Europe, the majority of building is based on the use of concrete. Its triumph has been indisputable. Concrete was used already by the ancient Romans. And we use it, too.

The European Union is trying to tackle the climate change challenge through legislation. The most recent amendment to the Energy Performance of Buildings Directive (EPBD) makes it compulsory to calculate the GWP (global warming potential) and further improve the energy efficiency of buildings. All buildings are expected to be emission-free in 2030. The implementation of the EPBD is currently underway in Finland. The first one to reach the consultation stage is the amendment to the Building Act which provides the definition of an emission-free building and more specific requirements for the issuance of decrees.

Manufacturers of construction products must begin the application of EU's new Construction Products Regulation (CPR) in January 2026. They are required to start to calculate the carbon footprint of their products as the updating of standards proceeds. CPR also lays down requirements for public procurement: a green version of a construction product should be opted for, where available. The new CPR increases the possibility of reusing construction products.

In Finland, the government fights the climate change with legislation. The new Building Act entered into force at the beginning of January. The calculation of the carbon foot print will start for building permits applied in 2026.

The construction industry has also launched actions. A need exists for new innovations and low-carbon concrete. The economic trend prevailing in construction allows for contemplation. How do we want to build going forward? Economic downturns and wars all end at some point. Wars are followed by reconstruction and downturns by upswings.

Will green concrete last from one generation to the next and will it remain as a memento of the time when climate change was brought under control?

Kirsi Martinkauppi

Director of Responsibility,
Rakennustuteteollisuus RTT